

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Compendium 2020

Volwasseneneducatie

Inhoud

003 Individuele leermobiliteit in volwasseneneducatie | KA104

004 Literacies for life

005 SHARING INNOVATION FOR INCLUSION

006 Educating for Excellence

008 The Next Level in e-learning

009 Professionalizing our staff 2020

010 Be ready for the digital transition in Adult Education

011 Altijd vrij, nooit vanzelfsprekend: WO II in het MAS, Antwerpen en in Poolse musea

012 Maak je sterker!

013 De Kaderconventie van Faro (2005) in Vlaanderen versterken: naar een state-of-the-art leerstrategie voor erfgoedparticipatie

014 Stimuleren van inclusie en actief burgerschap in het tweedekansonderwijs

015 P2P-education

016 Lokale innovatie als hefboom voor sterke futureproof steden en gemeenten

017 Expeditie Community Librarianship in de EU

018 Strategische partnerschappen in volwasseneneducatie | KA204

019 Creating, guiding and coaching professional learning communities in an online learning environment

020 European Senior Exchange

021 Social inclusion through Meaningful ageing

022 21st century skills: keeping employees on board

023 TransitAction: Breaking barriers and supporting Young Adults with Autism Spectrum Disorder in their transition to Employment

024 Soical Integration Through Learning-Oriëntation

025 Innovating Social Entrepreneurial Leadership Education

026 Digital HEalth liteRacy Education for vulnerable groups-iHERE

027 Index per thema

028 Woordenlijst

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woordenlijst

Individuele leermobiliteit in volwassenen- educatie

KA104

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Literacies for life

Centrum voor Basiseducatie Brussel, Brussel

2020-1-BE02-KA104-074451

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

ICT - new technologies - digital competences

Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills

Pedagogy and didactics

CONTACTGEGEVENS

Emile Jacquainlaan 135

1000 Brussel

02/ 223 20 45

www.brusselleer.be

Els Plessers

PROJECT

Met dit project focussen we op de impact van laaggeletterdheid op alle aspecten van het dagelijkse leven en de acties die we kunnen ondernemen om volwassenen te versterken in de verschillende levensdomeinen: gewone, digitale, financiële, familie- en gezondheidsgeletterdheid.

“ We willen de de didactiek met betrekking tot breed geletterdheidsonderwijs verdiepen en verbreden, met als doel verhoogde participatie van laaggeletterde volwassenen aan de maatschappij.

Dit project voorziet twintig mobiliteiten. Voor de negen job shadowings maakten we afspraken met partnerorganisaties in Denemarken, Zweden, Nederland, Spanje, Oostenrijk en Finland. Via de EBSN- en LESLLA-conferentie, vaste waarden in de wereld van de basic skills education, houden we de vinger aan de pols over de nieuwste wetenschappelijke inzichten en ontwikkelingen op beleidsvlak.

Met deze mobiliteiten werken we aan deze doelen uit ons European Development Plan. Ten eerste willen we de didactiek met betrekking tot breed geletterdheidsonderwijs verdiepen en verbreden, met als doel verhoogde participatie van laaggeletterde volwassenen aan de maatschappij. Daarnaast willen we onze rol als expert geletterdheid versterken en sterker worden als lerende organisatie. Tenslotte trachten we de internationale gerichtheid van de organisatie en de sleutelcompetenties van de medewerkers te verhogen.

We ontwikkelden procedures voor een kwaliteitsvolle opvolging van de deelnemers en de evaluatie van het project. Voor de implementatie en transfer van de nieuwe inzichten binnen en buiten ons centrum voorzien we verschillende kanalen en instrumenten.

Via dit project worden we sterker als expert op het vlak van breed, functioneel geletterdheidsonderwijs en werken we nationaal en internationaal mee aan innovatie en modernisering van breed geletterdheidsonderwijs dat participatie en inclusie van laaggeletterde volwassenen bevordert.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

SHARING INNOVATION FOR INCLUSION

CVO Semper, Brussel

2020-1-BE02-KA104-074453

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Inclusion - equity

Quality Improvement Institutions and/or methods (incl. school development)

Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning

CONTACTGEGEVENS

Vrije Universiteit Brussels Pleinlaan 2 Gebouw D Lokaal 1.33

1050 Brussel

02/ 629 39 08

www.cvo-bec.be

Hans Harmen Smet

PROJECT

Ons werkingsgebied werd bij een recente fusie aanzienlijk uitgebreid, het aantal cursisten is sterk toegenomen en hun profiel is ingrijpend gewijzigd: van hoofdzakelijk hogeropgeleiden naar meer werkzoekenden en tweedekansonderwijs.

Ons project zet in op drie doelstellingen die hierop inspelen: ten eerste kwalitatief, inclusief en cursistgericht onderwijs verschaffen om zo de cursisten te motiveren, te behouden en dankzij levenslang leren te helpen hun leerloopbaan verder af te werken en zich klaar te maken voor de maatschappij en de arbeidsmarkt. Ten tweede willen we een onderzoekende ingesteldheid bij onze leerkrachten bevorderen, om te experimenteren met innovatieve, cursistgerichte methodologie en technologie en tenslotte willen we de diversiteit binnen onze organisatie vieren en onze interculturaliteit optimaliseren door best practices te delen met buitenlandse partners.

Ons project omvat twee structured courses en job shadowings. De cursus 'What can neuroscience teach us about learning' biedt ons inzicht in hoe leren gebeurt, wat ons helpt om bewust te kiezen voor leeractiviteiten die het individuele leren stimuleert. De cursus 'Innovative teaching methods for teachers, schools and adult education' zet in op het experimenteren met innovatieve methodes en strategieën. De job shadowing heeft drie objectieven: lessen bijwonen en geven om de lespraktijk te vergelijken en best practices te delen, communicatie onder vakgroepen vergelijken en observeren hoe de samenwerking tussen collega's aangemoedigd en verder geoptimaliseerd kan worden en tenslotte onze projecten rond diversiteit vergelijken.

“ In ons onderzoeksteam bestuderen we samen met de VUB hoe diversiteit het leerproces van onze cursisten positief beïnvloedt.

De leerwinsten uit onze projecten krijgen een blijvende plaats binnen onze organisatie via intervisie, leerpartnerschap en onderzoek. Ons pedagogisch team organiseert workshops waarbij de nieuwe inzichten rechtstreeks in de lespraktijk worden toegepast. Tijdens (in)formele leerpartnerschappen delen we best practices met andere Europese onderwijsinstellingen. In ons onderzoeksteam bestuderen we samen met de VUB hoe diversiteit het leerproces van onze cursisten positief beïnvloedt. Aangezien onze cursisten zelf participeren, Zorgen we ervoor dat onze internationalisering ook afgetoetst wordt aan hun noden

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Educating for Excellence

Act4Change, Gentbrugge

2020-1-BE02-KA104-074473

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

New innovative curricula/educational methods/development of training courses

Inclusion - equity

EU Citizenship, EU awareness and Democracy

CONTACTGEGEVENS

Kleemburg 57

9050 Gentbrugge

0472/ 96 75 33

www.act4change.be

Alexandra Swain

“ We voorzien ons personeel van concrete handvaten die tonen hoe we op lange termijn een organisatorische strategie en betrokkenheid kunnen onderhouden.

PROJECT

Onze betrokkenheid bij het uitstekende opleidingsaanbod van CEA in 2019 heeft ons bewust gemaakt van nieuwe noden, uitdagingen en doelstellingen die de impact, schaal en reikwijdte van ons werk kunnen vergroten. We ontwierpen een project met CEA om hier op drie manieren aan te beantwoorden.

Ten eerste willen we de capaciteit voor cross-sectoriele strategieën vergroten. We willen betere kennis bij het personeel over sectoroverstijgende samenwerking, coördinatie en strategische ontwikkeling.

Vervolgens willen we ook ons huidig curriculum opfrissen met CEA's 'Integral and Transformational Learning' pedagogie en methode, die drie niveaus aanspreekt: persoonlijk, organisatorisch en sociaal.

Ten slotte willen we ons personeel opleiden in methodes rond werken met diversiteit en inclusie voor meer sociale cohesie.

We sturen 22 personeelsleden naar opleidingen in Spanje, om vaardigheden te ontwikkelen en zelfvertrouwen en ervaring te winnen. Dit alles verbetert de werking van onze opleidingen.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Als resultaat zullen diegene die werken met vluchtelingen, migranten en andere minderheidsgroepen profiteren van de meer effectieve strategieën om veilige en inclusieve opleidingsomgevingen te bieden. Ze winnen middelen en technieken om de stress van gediscrimineerden te managen. Diegene die dit werk uitvoeren zullen leren de burgerlijke weerbaarheid te versterken en beter gecoördineerde strategieën ontwikkelen tegen discriminatie en marginalisatie.

Het project zal de relaties tussen 14C en CEA versterken en bijdragen aan de creatie van een cultuur van levenslang leren en betere weerbaarheid. We voorzien ons personeel van concrete handvaten die tonen hoe we op lange termijn een organisatorische strategie en betrokkenheid kunnen onderhouden. Als resultaat winnen onze opleiders ook ervaring in Europese samenwerking. Nieuwe curricula voor volwasseneneducatie, middelen en methodes worden ontwikkeld.

Ulex-inspiratie tijdens de lockdown (V)

De Taart van de Veerkracht

Politici schuwen dezer dagen de oorlogsretoriek niet. De analyse of dit terecht of zinvol is, laat ik aan anderen over. Wel is het duidelijk dat Corona de wereld zoals we die kennen stevig door elkaar geschud heeft. Velen hopen dit momentum te kunnen gebruiken om de transitie naar een betere en duurzamere maatschappij te versnellen. Dat is natuurlijk fantastisch, maar probeer jezelf hierbij niet uit het oog te verliezen. Zorg voor jezelf en check af en toe hoe het met je eigen veerkracht gesteld is.

"Caring for myself is not self-indulgence, it is self-preservation, and that is an act of political warfare." – Audre Lorde

In september 2019 kreeg ik de mogelijkheid om via Act4Change de inspirerende Ulex-training "Roots of Resilience" te volgen. Daar schotelde men ons de Taart van de Veerkracht voor ("the Resilience Pie"), een eenvoudige methode die helpt om je eigen weerbaarheid onder de loep te nemen. Het idee is dat er vijf domeinen in je leven zijn die bepalen of je tegen een stootje kan.

- **Basisbehoeften** - Eet gezond. Slaap als je moe bent. Beweeg voldoende. Ga naar de dokter als je ziek bent. Verzorg jezelf en zorg voor voldoende stabiliteit in je leven. Dit is de basis.
- **Samen zijn** - Dit gaat over familie, vrienden, de liefde, maar ook over samen werken, samen vieren, elkaar steunen en inspireren. Bij wie kan jij terecht met vragen? Wie begrijpt jou? Bij wie voel jij je goed?
- **Alleen zijn** - Maak je soms ruimte voor jezelf? Om tot rust te komen. Of om stil te staan bij waar je naartoe wil en wat je graag doet. Dit gaat over zelfreflectie, motivatie en zingeving.
- **Natuurconnectie** - Op welke momenten voel je je verbonden met de natuur? Waar kan jij van genieten? Wanneer kom je tot rust? Wat tovert een glimlach op je gezicht?
- **Cognitieve ontwikkeling** - Wat doe je om bij te leren, jezelf te ontwikkelen, kennis en vaardigheden te delen of betekenisvol bezig te zijn? Dit kan gaan over opleidingen en boeken, maar even goed over een boeiend gesprek of het testen van een nieuw gerechtje.

Probeer voor elk domein op te sommen hoe jij hier heel concreet invulling aan geeft. Van zodra je taartstukken volgeschreven zijn, kan je de analyse maken. Je bepaalt zelf waar je voldoende op lijkt in te zetten en en waar extra aandacht nodig is.

Bijkomend kan je de vraag stellen in welke mate de Coronacrisis impact heeft op jouw taart. Is ze nog steeds evenwichtig ingevuld? En moest dat niet het geval zijn, wat kan je dan doen om bepaalde domeinen te versterken? Vergeet niet om mild te zijn voor jezelf. Er zijn maar weinig mensen die perfecte taarten bakken ;)

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

The Next Level in e-learning

Provinciaal centrum voor volwassenenonderwijs Limburg, Maasmechelen

2020-1-BE02-KA104-074476

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

New innovative curricula/educational methods/development of training courses

Open and distance learning

ICT - new technologies - digital competences

CONTACTGEGEVENS

Europaplein 36

3630 Maasmechelen

089/ 77 09 55

www.pcvolimborg.be

Nele Meermans

PROJECT

We zijn pioniers in het inzetten van e-learning in onze studiegebieden Tweedekansonderwijs en Europese hoofdtalen.

We gebruiken al vele jaren digitale leertechnologieën, maar willen nu ervaren hoe andere Europese organisaties het leerplatform Moodle inzetten voor de ontwikkeling van online taalcursussen.

Daarnaast willen we online leerproblemen van onze cursisten te kunnen detecteren en adequaat te kunnen reageren. Om pionier in e-learning te kunnen blijven, moeten wij alle nieuwe toepassingen van ons leerplatform Moodle blijven opvolgen.

“ Door het gebruik van digitale middelen kunnen de cursisten hun digitale vaardigheden verder ontwikkelen en dragen wij ons steentje bij tot meer digitale geletterdheid.

We willen nu digitale technologieën inzetten om ons bestaand aanbod van online taalcursussen uit te breiden en zo ons doelpubliek te verbreden en bestaande cursisten te blijven motiveren (cursusontwikkeling), ook om cursisten met een leezorgproblematiek snel en efficiënt online te kunnen ondersteunen. Op die manier kunnen wij voldoen aan de individuele (leer)noden van de cursisten (leerzorg). Door het gebruik van digitale middelen kunnen de cursisten hun digitale vaardigheden verder ontwikkelen en dragen wij ons steentje bij tot meer digitale geletterdheid (vergroten van digitale competenties). Tenslotte willen we verdere stappen zetten in internationalisering en in een Europese context samenwerken. Wij willen van dichtbij ervaren hoe andere Europese scholen omgaan met digitale technologieën, de nieuwe inzichten toepassen in onze onderwijspraktijk en ze verder verspreiden (internationalisering).

Om aan onze noden te voldoen willen wij deelnemen aan twee job shadowings en een cursus. Een collectieve deelname aan een professionaliseringsinitiatief verhoogt de kans op positieve effecten. Interactie, samenwerking, overleg en feedback tussen collega's zorgt voor een krachtige vorm van professioneel leren.

Deze mobiliteiten zullen een impact hebben op peer learning: wij kunnen samen met Europese collega's een analyse maken van de ervaring die we de laatste jaren hebben opgebouwd. Ook op onderwijsinnovatie: we doen inhoudelijke kennis en kunde over e-learning op, passen goede praktijkvoorbeelden voor cursusontwikkeling toe, zetten het elektronisch leerplatform beter in voor leerzorg en verhogen de algemene kwaliteit van e-learning. Dit project is ook een kans om te netwerken en bruggen te bouwen, om contacten over de grenzen heen te leggen, en om later eventueel strategische partnerschappen aan te gaan.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Professionalizing our staff 2020

Centrum voor Volwassenenonderwijs Lethas Brussel, Brussel

2020-1-BE02-KA104-074506

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

New innovative curricula/educational methods/development of training courses

Creativity and culture

ICT - new technologies - digital competences

CONTACTGEGEVENS

Verheydenstraat 39

1070 Brussel

02/ 520 05 72

www.lethas.be

Kristiaan De Nys

PROJECT

We willen met dit project een aantal leernoden van het centrum invullen. Zo willen we ons beter wapenen bij het formuleren van een kwaliteitsvol aanbod Nederlands naar hogeschoolde anderstaligen. We zijn ervan overtuigd dat er heel wat strategieën zijn die hen meer prikkelen en tot betere resultaten leiden.

Hogeschoolen en de universiteit in Amsterdam hebben ons hier heel wat in te leren. We sturen een collega voor 60 dagen naar een cursus en een lesopdracht om de specifieke aanpak naar de hogeschoolde cursist via flipped learning in kaart te brengen en aan te leren.

We willen ons centrum voorbereiden op de invoering van gestandaardiseerde examens. Hiertoe sturen we graag een leerkracht voor 60 dagen naar Amsterdam waar deze proeven reeds gangbaar zijn. Hij volgt er een vak waarin deze materie uitgebreid aan bod komt en zal ook lesgeven aan cursisten die zich voorbereiden voor deze proeven.

Een belangrijke zorg is de verantwoorde en kwaliteitsvolle digitalisering van ons onderwijs. Er is nood aan uitgebreide kennis over de voor- en nadelen van ICT-tools en we willen beter gebruik maken van ons leerplatform Moodle. Daartoe sturen we drie leerkrachten naar een Europese partner en verschillende collega's op cursus.

“ In het algemeen hopen we de emotionele geletterdheid van onze leerkrachten te verhogen zodat de relatie met hun cursisten beter wordt.

Een belangrijke verzuchting van ons centrum ligt erin om onze cursisten meer holistisch te benaderen. We sturen daarom twee leerkrachten naar een cursus hierover in IJsland. We willen ons bekwamen in coöperatief leren en probleemoplossend, creatief en kritisch voor de klas staan in een multiculturele setting. In het algemeen hopen we de emotionele geletterdheid van onze leerkrachten te verhogen zodat de relatie met hun cursisten beter wordt.

Ons logopedisch team wil haar slagkracht verhogen door het principe van flipped learning in te zetten. We sturen twee teamleden naar een cursus hierover in Barcelona. Verder wil het team zich beter bekwamen in de mondelinge taalvaardigheid van onze cursisten. Aan de hand van discussielessen willen we deze component versterken. We sturen twee leden naar Dublin om deze vaardigheden aan te leren.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Be ready for the digital transition in Adult Education

Katholiek Onderwijs Vlaanderen, Brussel

2020-1-BE02-KA104-074513

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Pedagogy and didactics

Quality Improvement Institutions and/or methods (incl. school development)

ICT - new technologies - digital competences

CONTACTGEGEVENS

Rue Guimard 1

1040 Brussel

02/ 507 06 81

www.katholiekonderwijs.vlaanderen

Tim Van Aken

PROJECT

In de afgelopen decennia hebben leerkrachten expertise opgebouwd in het creëren en ondersteunen van professionele leergemeenschappen binnen de vier muren van het klaslokaal. De huidige wijziging in de manier van leren dwingt hen nu hun manier van lesgeven aan te passen, naar meer plaats- en tijdsafhankelijk, op maat levenslang en levensbreed leren. Nieuwe technologieën bieden deels een antwoord op deze gewijzigde behoefte.

Naar aanleiding van een vorig project organiseerden we een Europese tender en zijn we samen met onze centra voor volwasseneneducatie op zoek gegaan naar een learning management systeem om deze 'nieuwe' vorm van leren te faciliteren.

“ Een van de vele uitdagingen is om ook professionele leergemeenschappen te creëren en ondersteunen in een blended of volledig online omgeving.

Een nieuwe vorm van leren vraagt ook een nieuwe vorm van lesgeven. Een van de vele uitdagingen is om ook professionele leergemeenschappen te creëren en ondersteunen in een blended of volledig online omgeving. Het implementeren van zo een learning management systeem brengt inhoudelijke, praktische en organisatorische uitdagingen mee. Dit project heeft als doel om met en van elkaar te leren hoe we het best dergelijke transitieprocessen kunnen faciliteren, hoe we online leergemeenschappen creëren, begeleiden en ondersteunen en wat de verschillen zijn tussen de gekende didactiek en de e-didactiek.

Door het volgen van enkele cursussen willen we de verschillen onderzoeken tussen de gekende vakdidactiek en e-didactiek, tussen werken in een klassikale context en in een virtuele context. We gaan na hoe we onze medewerkers hierbij kunnen ondersteunen en coachen om deze transitie tot een realiteit te maken en kijken met onze cursisten hoe ze dit ervaren.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Altijd vrij, nooit vanzelfsprekend: WO II in het MAS, Antwerpen en in Poolse musea

AG Culturele Instellingen Antwerpen – Erfgoed, Antwerpen

2020-1-BE02-KA104-074540

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Civic engagement / responsible citizenship
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning

CONTACTGEGEVENS

Grote Markt 1
2000 Antwerpen
03/ 338 11 34
Cathy Pelgrims

PROJECT

Het MAS ontwikkelt een vaste expo over Antwerpen en Wereldoorlog II, breder omkaderd en ingebed in de context van de democratische waarden en de Europese en wereldgeschiedenis. Polen speelde een belangrijke rol in de geschiedenis van WO II, er was een grote Poolse-Joodse gemeenschap tijdens WOII en ook nu leven er veel Polen in Antwerpen.

Daarom wil het MAS op job shadowing naar Polen. Die vindt plaats in drie toonaangevende musea met internationale uitstraling: POLIN Museum of the History of Polish Jews, The Warsaw Rising Museum en het Museum of the Second World War. Onze coördinator Publiekswerking onderzoekt er de inhoudelijke visie en de methodologische werkwijze rond exposeren en (herinnerings) educatie, en leert er het concreet educatief volwassenenaanbod kennen. Naast de educatie en life-long-learningprogramma's zal zij zich ook verdiepen in de andere aspecten van de museale werking.

Daarbij worden de volgende doelen gesteld: ten eerste reflectie en kennisverwerving ter voorbereiding van de conceptontwikkeling van de expo, daarnaast het uitwisselen van educatieve visie en ervaringen met de Poolse collega's ter verdere ontwikkeling van deze competenties en tenslotte het onderzoeken en implementeren van 'good practices' rond het ontsluiten van WO II thema's naar een volwassen publiek.

De expo 'Altijd vrij, nooit vanzelfsprekend' zal beter onderbouwd en gekaderd zijn in een traject van levenslang leren. De opgedane kennis en ervaringen worden intensief gedeeld met het projectteam van de expo en met de directeur en teamcoördinatoren. Op het maandelijks infomoment inspireren we alle MASmedewerkers met een levendig verslag. Er komt een uitgebreide terugkoppeling op de maandelijksse bijeenkomst van de collega's publiekswerking van de Antwerpse musea en de overkoepelende stafdienst van AG Culturele Instellingen Antwerpen. Daarnaast worden de resultaten bekend gemaakt aan de Vlaamse museumcollega's via de website van FARO, Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed. Tot slot worden de opgedane kennis en ervaringen ter inspiratie gedeeld via de Europese kanalen van EPOS en EPALE.

“ Naast de educatie en life-long-learningprogramma's zal onze coördinator zich in Polen ook verdiepen in andere aspecten van de museale werking.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woordenlijst

Maak je sterker!

Federatie Centra voor Basiseducatie, Brussel

2020-1-BE02-KA104-074559

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

New innovative curricula/educational methods/development of training courses

Civic engagement / responsible citizenship

Pedagogy and didactics

CONTACTGEGEVENS

Ravensteingalerij 4/5

1000 Brussel

0487/ 40 54 03

www.basiseducatie.be

Helga Gehre

PROJECT

Het Netwerk voor Basiseducatie en VOCVO vormen samen een consortium. We zijn er voor laaggeletterde volwassenen, met maximum een diploma BSO en geven cursussen die een antwoord bieden op leervragen van cursisten (communicatieve, numerieke, digitale en andere basisvaardigheden).

Dit project richt zich op de medewerkers BE (lesgevers, stafmedewerkers, trajectbegeleiders, beleidsmedewerkers) en de pedagogisch begeleiders van VOCVO. We voorzien in dit project twee job shadowings voor telkens drie medewerkers, conferenties voor meerdere medewerkers en drie cursussen voor telkens drie medewerkers. In totaal kunnen 37 medewerkers deelnemen aan een leermobiliteit.

We willen met dit project op de hoogte zijn van de onderzoeken en veranderingen op vlak van geletterheidsonderwijs, leren van anderen op vlak van thematisch werken vanuit leernoden, gebruik van de methodiek 'Theater of the Oppressed', werken met een diverse groep en ingaan op leervragen, activerende en creatieve werkvormen gebruiken in een diverse groep, cursisten bereiken, motiveren en behouden, medewerkers en de verschillende consortiumpartners kennis laten maken met Erasmus+ en zin doen krijgen in internationalisering en tenslotte de taalvaardigheid Engels van de deelnemers verbeteren.

“ Door activerende en inspirerende methodieken nemen cursisten hun eigen leerproces in handen.

Op lange termijn bereiken we meer doelgroepcursisten en kennen we hun leernoden zodat we een efficiënt leertraject kunnen aanbieden. Door activerende en inspirerende methodieken nemen cursisten hun eigen leerproces in handen. We integreren basiscompetenties en leerdomeinen vanuit een activerende en grenzenverleggende visie en versterken onze cursisten in de rollen die ze opnemen. Door activerend en projectmatig te werken kennen organisaties de basiseducatie en haar missie.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

De Kaderconventie van Faro (2005) in Vlaanderen versterken: naar een state-of-the-art leerstrategie voor erfgoedparticipatie

FARO. VLAAMS STEUNPUNT VOOR CULTUREEL ERFGOED VZW, Brussels

2020-1-BE02-KA104-074572

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning
Health and wellbeing
Creativity and culture

CONTACTGEGEVENS

Priemstraat 51
1000 Brussels
02/ 213 10 60
www.faronet.be
Birgit Geudens

PROJECT

Het Vlaamse Cultureelerfgoeddecreet (2017) schreef participatie in als een van de vijf basisfuncties voor cultureel-erfgoedwerk. FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, wil sterke leerlijnen over dit thema ontwikkelen. In 2020-2021 ontwerpt het steunpunt basiscursussen over participatie en immaterieel erfgoed. Deze vormingen worden jaarlijks georganiseerd in een vast aanbod en het leermateriaal wordt gedocumenteerd in het online kennisplatform. We willen deze basiscursussen nauw verbinden met de andere vormingen, zodat er sterke leerlijnen ontstaan.

Om deze leerlijnen te versterken en te onderbouwen met internationale voorbeelden, kennis en ervaring, stuurt het steunpunt vijf ervaren medewerkers uit om diverse aspecten van erfgoedparticipatie te onderzoeken: participatie en immaterieel cultureel erfgoed; participatie en co-creatie van tentoonstellingen; participatie, superdiversiteit en meerstemmigheid; participatie en bewonersgroepen in een (groot)stad; participatie en het verhogen van de levenskwaliteit.

Op basis van een eerste conceptmap van de toekomstige basiscursussen 'participatie' en 'immaterieel erfgoed' draaien de medewerkers mee in het buitenland. Ze volgen vergaderingen en workshops, bezoeken cases en pilootprojecten en hebben gesprekken met experts. Zo ontdekken de medewerkers in het buitenland nieuwe methodieken, interessante cases, conceptuele en praktische kaders en komen ze in contact met mogelijke partners.

Hun verblijf resulteert in een overzicht van leeruitkomsten, een schets van een module in de basiscursus en een voorstel over hoe de digitale syllabus eruit zal zien.

Met dit project werkt FARO aan een internationaal onderbouwd, relevant en toekomstgericht vormingsaanbod. Door de competenties van erfgoedwerkers op het vlak van participatie te versterken, vergroten we indirect de mogelijkheden van elke burger om aan erfgoed te participeren en de voordelen van dit erfgoed te ervaren.

“ Met dit project werkt FARO aan een internationaal onderbouwd, relevant en toekomstgericht vormingsaanbod.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Stimuleren van inclusie en actief burgerschap in het tweedekansonderwijs

GO! CVO Focus!, Lokeren

2020-1-BE02-KA104-074580

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Early School Leaving / combating failure in education
EU Citizenship, EU awareness and Democracy
Migrants' issues

CONTACTGEGEVENS

Groendreef 31
9160 Lokeren
09/ 348 38 45
www.leerstad.be
Geert Van Kerckhove

PROJECT

Dit project kadert in ons Europees ontwikkelings- en professionaliseringsplan, waarin we het accent willen leggen op het ondersteunen van leerkrachten en beleid om inclusie beter te integreren en actief burgerschap te stimuleren. Daarnaast willen we ook van andere scholen leren hoe zij de kwaliteit in hun school borgen en ontwikkelen.

We zijn ervan overtuigd dat een Europese samenwerkingsverband een duidelijke meerwaarde kan zijn voor de werking van ons centrum: ieder land heeft namelijk eigen modaliteiten die een waardevolle bron van inspiratie kunnen zijn voor onze eigen werking, onderwijskwaliteit en resultaten.

Het project voorziet in een job shadowing van twee en een halve dag in twee verschillende scholen in Spanje en Ierland. Om de gedragenheid te vergroten vaardigen we drie collega's af, representatief voor elk structureel niveau. De drie collega's lopen bij het bezoek mee met collega's. Om de kwaliteit van de activiteiten te verhogen focust elke collega binnen zijn/haar niveau op een dagthema: inclusie, actief burgerschap en kwaliteitszorg.

Elke collega wordt voorbereid en krijgt vooraf een lijst met aandachtspunten. Aan het einde van elke dag reflecteren de drie collega's samen over hun ervaringen en vullen ze een kwaliteitsenquête in. Ze maken ook tijd om met de geschaduwde collega zaken te bespreken en meer informatie te vragen.

“Ieder land heeft eigen modaliteiten die een waardevolle bron van inspiratie kunnen zijn voor onze eigen werking, onderwijskwaliteit en resultaten.

Aangezien de resultaten van de eerste job shadowing gebruikt worden om de tweede voor te bereiden, zal het resultaat al snel impact hebben op de werking van ons onderwijs. We verwachten goede voorbeelden inzake inclusie, traject- en zorgbegeleiding en ideeën en voorbeelden voor een bewust en actief burgerschap mee naar huis te nemen.

Op lange termijn komen de activiteiten ten goede aan de ondersteuning van ons eigen onderwijs op vlak van inclusie en actief burgerschap. Zo verbeteren de onderwijskansen, prestaties en integratie in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. We zien dit project ook als een eigen ontwikkelingstraject waarbij we starten met een KA1-project en mogelijk doorgroeien naar een kwaliteitsvol KA2-project.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

P2P-education

Stichting Lodewijk De Raet, Gent

2020-1-BE02-KA104-074596

ILM - Volwasseneneducatie

Stichting
Lodewijk de Raet

THEMA'S

EU Citizenship, EU awareness and Democracy
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning

CONTACTGEGEVENS

Koningin Maria Hendrikaplein 64a
9000 Gent
09/ 382 75 70
Geert Sturtewagen

PROJECT

Stichting Lodewijk De Raet versterkt actieve burgers en richt zich daarbij op het continuüm tussen sociaal engagement en sociaal ondernemen. We willen jong gepensioneerden en andere mensen met vrije tijd mogelijkheden bieden om in lokale centra een rol als lesgever of procesbegeleider op te nemen.

“ Wij willen onderzoeken wat er in andere landen gebeurt rond p2p educatie.

Onze maatschappij maakt een belangrijke transformatie door naar meer zelfsturing, zelfredzaamheid, persoonlijk initiatief, een terugtrekkende overheid, verdwijnende lokale middenstand en nieuwe vormen van organiseren.

Wij zien dat in een aantal landen op deze trend wordt ingespeeld: 'community education' in Ierland en in Zweden, Letland, Litouwen en Slovenie 'third age universities', waar educatie wordt opgepikt als een middel voor levenslange persoonlijke ontwikkeling, participatie en community building.

Wij willen onderzoeken wat er in andere landen gebeurt rond p2p educatie. Onze doelstelling is om in Vlaanderen een platform te creëren waar mensen met vrije tijd een rol opnemen in peer to peer learning. We willen het leren dat sowieso al gebeurt versterken en bekijken hoe het kan bijdragen aan bvb. zorgzame buurten.

Concreet willen wij via dit project initiatieven bezoeken in Ierland, Zweden en Duitsland, nagaan hoe zij met vrijwilligers vormgeven aan 'community education' als P2P-benadering, onderzoeken hoe wij in Vlaanderen een platform kunnen organiseren dat de P2P-educatie vanuit lokale initiatieven mee helpt vorm te geven, onderzoeken hoe in de Scandinavische landen de volkshogeschool geëvolueerd is en hoe vanuit het perspectief van Bildung 3.0 P2P-educatie vormgegeven wordt.

We zenden vier stafleden naar Ierland, Duitsland en Zweden in job shadowing om te bestuderen hoe educatie voor 50+ uitgewerkt wordt.

Daarnaast geven we ook twee personen de kans zich te bekwamen in platformdenken via een opleiding platformdesigntoolkit. Twee personen bestuderen Bildung 3.0 in een seminarie.

Op die manier maken we een begin met een internationalisering van onze organisatie en versterken we lokale initiatieven en vrijwilligerswerking. Op termijn willen we samen met andere landen een platform uitbouwen waarbij internationale uitwisseling tussen projecten en individuele lesgevers mogelijk wordt, en waarbij het versterken van de lokale community vooropstaat.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Lokale innovatie als hefboom voor sterke futureproof steden en gemeenten

Vereniging van Vlaamse steden en gemeenten, Brussel

2020-1-BE02-KA104-074600

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

ICT - new technologies - digital competences
New innovative curricula/educational methods/development of training courses
EU Citizenship, EU awareness and Democracy

CONTACTGEGEVENS

Bischoffsheimlaan 1 – 8
1000 Brussel
02/ 211 55 00
www.vvsg.be
Nathalie Dumarey

PROJECT

Dit project stelt ons in staat om rond innovatie, digitale transformatie en technologische oplossingen voor stedelijke uitdagingen en Europeanisering meer kennis en expertise te verwerven.

Het uiteindelijke doel is om bij te dragen tot de Europeanisering van de lokale besturen. We willen een Europese reflex creëren, die bestaat uit het Europese potentieel voor steden en gemeenten ten volle te benutten op het vlak van: leren en inspireren uit Europese gemeentelijke praktijken, reageren op EU-regelgeving, sensibiliseren door Europa dichterbij de burger te brengen, zich te profileren met Vlaamse voorbeelden op EU-netwerken en EU-financiering te gebruiken als hefboom voor het gemeentelijke beleid. We willen dit bereiken door peer-learning tussen medewerkers en thematische collega's in Europese zusterverenigingen te stimuleren. Het project beoogt een vernieuw(en)d opleidings- en begeleidingsaanbod naar alle steden en gemeenten toe.

De leermobiliteit situeert zich op twee concrete deelthema's: 'lokale innovatie en digitale transformatie van steden en gemeenten' en 'technologise oplossingen voor stedelijke uitdagingen'. Voor het eerste deelthema neemt een team deel aan een congres in Madrid en een opleiding in Londen. Binnen het tweede thema gaat een beperkte groep medewerkers op werkbezoek in een andere Europese stad om de werking van een stad en een casus grondig te analyseren en geleerde lessen hieruit te distilleren.

Voor beide thema's is het doel om het aanbod van opleiding en begeleiding naar de gemeenten toe te versterken. De doelgroep van het project is in eerste instantie de VVSG-medewerker zelf. De leermethode is peer-learning, het projectbeheer is in handen van een multidisciplinaire stuurgroep binnen de VVSG.

Als outcome beoogt het project een verbeterd en vernieuwd opleidings- en begeleidingsaanbod. Tegelijk draagt dit project bij tot de creatie van een Europese reflex en tot de verdere Europeanisering van de lokale besturen. De impact zal te voelen zijn in een verbeterde dienstverlening van de Vlaamse lokale besturen.

“ Het uiteindelijke doel is om bij te dragen tot de Europeanisering van de lokale besturen.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Expeditie Community Librarianship in de EU

Cultuurnetwerk Kempen, Geel

2020-1-BE02-KA104-074655

ILM - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Social dialogue

Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning

Civic engagement / responsible citizenship

CONTACTGEGEVENS

de Billemontstraat 117

2440 Geel

0486/ 91 27 73

www.erfgoedcelkerf.be

Janna Lefevere

PROJECT

Cultuurnetwerk Kempen (CNEK) is een culturele samenwerking tussen zeven gemeenten. Binnen CNEK is er een lerend netwerk van zeven gemeentelijke bibliotheken, waarbinnen bibliotheekmedewerkers kennis en expertise uitwisselen, modellen uittesten, aanpassen aan de Kempense context en gedeelde noden gezamenlijk aanpakken.

De grote uitdaging voor onze regio is zorgen dat kwetsbare groepen aansluiting vinden bij de samenleving en lokale gemeenschap. De zeven bibliotheken willen transformeren van een 'klassieke' bib naar een maatschappelijke bib waar communicatie en 'communities' centraal staan.

“ De zeven bibliotheken willen transformeren van een 'klassieke' bib naar een maatschappelijke bib waar communicatie en 'communities' centraal staan.

Er zijn twee inspirerende, aan elkaar gelinkte modellen die we willen ontplooiën en verder uitdragen: de 'bib als derde plek' en de 'community librarian'. Het afgelopen jaar hebben onze bibliothecarissen zich verdiept in deze (theoretische) modellen. Via het Erasmus+ programma willen we nu plaats bezoeken waar deze modellen in de praktijk zijn omgezet. Als we als bibliotheek willen evolueren naar een derde plek met community librarians dan vraagt dat heel andere competenties van onszelf én onze medewerkers.

We bezoeken in twee EU-landen dit soort plaatsen, ontmoeten community librarians en zien de acties op de werkvloer. We laten ons voor dit traject ook coachen door een internationale expert m.b.t. community librarianship. We willen vanuit de praktijk het model vertalen naar onze samenleving, leren hoe ze in andere bibles het functieprofiel van de 'community librarian' invullen en welk effect dit heeft op de bezoekers.

We willen in de eerste plaats onze eigen bibliotheekmedewerkers vertrouwd maken met het werk van een community librarian en dit profiel vertalen naar de eigen context.

Op langere termijn zijn onze bibliotheken het kloppende, maatschappelijke hart van de CNEK-regio, waar inwoners en gemeenschappen elkaar ontmoeten, van elkaar leren en waar ondernemende bibmedewerkers leer- en kennistracten opzetten. We willen tot slot met onze cultuurpartners zelf uitgroeien tot een regio die inspireert en kennis inbrengt in een (internationaal) lerend netwerk van community librarians, derde plekken en 'kennismakerijen'.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woordenlijst

Strategische partnerschappen in volwassenen- educatie

KA204

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Creating, guiding and coaching professional learning communities in an online learning environment

Centrum voor volwassenenonderwijs Kisp Gent, Mariakerke

2020-1-BE02-KA204-074661

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Open and distance learning
ICT - new technologies - digital competences

LANDEN

Coördinator: België (nl)
Andere partner(s): België (nl), Republiek van Noord-Macedonië, IJsland, Verenigd Koninkrijk, Spanje

CONTACTGEGEVENS

Industrieweg 228
9030 Mariakerke
09/ 216 84 84
www.kisp.be
Inge Godu

PROJECT

De vraag naar en nood aan levenslang en levensbreed leren is nog steeds groot. Er is een uitstroom aan babyboomers, die vaak gespecialiseerde posities in bedrijven innemen. Voor bijscholing van hun collega's ontbreekt vaak de tijd. De zoektocht naar en evenwicht tussen gezin, werk en bijscholing is enorm uitdagend. De stijgende vraag naar blended en online leren is deel van deze overgang naar het leven en werk van de toekomst.

Expertleerkrachten waren zij die erin slaagden een optimaal leerklimaat te creëren. Dit veronderstelt een sfeer van vertrouwen, waarin fouten maken kan. Het is nu de uitdaging dit klimaat te vertalen naar het online lesgeven.

Dit project wil online leergemeenschappen creëren, begeleiden en ondersteunen. We willen onderzoeken wat de ideale mix voor leren is: online samenwerkend leren gecombineerd met live samenwerkend

leren en individueel online leren en in groep online samenwerkend leren.

De vernieuwing in de volwassenen hun manier van leren maakt het voor leerkrachten nodig ook hun lesmethodes aan te passen. Leerlingen willen steeds meer op maat levenslang en levensbreed leren, onafhankelijk van plaats en tijd. Nieuwe technologieën bieden deels een antwoord, maar veronderstellen ook een nieuwe manier van lesgeven. Een van de uitdagingen is om een professionele leeromgeving te creëren in een blended of compleet online omgeving.

Het doel van dit project is om te leren hoe we de overgang naar blended leren het best kunnen faciliteren, hoe we online leergemeenschappen kunnen creëren, begeleiden en ondersteunen en wat de verschillen in didactiek zijn.

“ Het doel van dit project is om te leren hoe we de overgang naar blended leren het best kunnen faciliteren.

Aan de hand van cursussen willen we de verschillen in didactiek tussen werken met een 'live' professionele leergemeenschap in een klas en een virtueel context onderzoeken. We kijken hoe we onze werknemers in onze eigen organisaties kunnen coachen om deze verandering mogelijk te maken en zien hoe onze studenten het beleven.

We hopen op het einde van dit project een overzicht van de geleerde lessen, goede cursussen en workshops en middelen voor onze werknemers te hebben. Mogelijks vinden we een gemeenschappelijke basis of voor een opvolgend KA2-project.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

European Senior Exchange

Hand In Hand To A Social Tomorrow - HIHTAST vzw, Gent

2020-1-BE02-KA204-074684

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

ICT - new technologies - digital competences
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning

LANDEN

Coördinator: België (nl)
Andere partner(s): Slovenië, Kroatië, Italië

CONTACTGEGEVENS

Basseveldestraat 9
9000 Gent
09/ 329 36 68
www.hihtast.eu
Roland Van Holderbeke

PROJECT

De vijf partners in dit project willen een antwoord bieden op de vraag van de Europese Commissie naar educatieve activiteiten en het uitwisselen van ervaringen voor senioren.

Communicatie is in veel projecten een zwak punt. Met dit partnerschap willen we de kennis van de gemeenschappelijke taal – in dit geval Engels – verbeteren, zodat onze volwassen lerenden naar het buitenland kunnen gaan en hun ideeën kunnen delen. Om dit te bereiken gebruiken we de Callan Methode en de e-learning omgeving van onze Kroatische partner.

Een deel van het project is gericht op het personeel en een ander deel voor de senioren zelf. We brengen hen samen over gemeenschappelijke leer- en trainingsactiviteiten om de uitwisseling van ideeën, kennis en visie te stimuleren.

“ Dit project focust op mobiliteit van personeel en seniorenstudenten doorheen Europa in een digitale tijd.

Door de senioren een intergenerationele leeromgeving aan te bieden, wordt elke transnationale meeting een kans om te praten in een gemeenschappelijke taal en Europese identiteit op te bouwen.

In deze digitale tijd is ICT en de nodige informatie erover essentieel. We willen daarom de ICT-vaardigheden van het personeel verbeteren. Dit doen we aan de hand van tips, ideeën, goede praktijken, workshops, een digitale leeromgeving, folders met pedagogische methoden enz.

Deze sterkere leerkrachten, begeleiders en vrijwilligers komen de senioren ten goede, aangezien zij op de best mogelijke manier geholpen worden, met een sterke link naar de digitale maatschappij.

De beste manier om Erasmus+ te promoten bij de Europees burgers is mobiliteiten organiseren. Dit project focust op mobiliteit van personeel en seniorenstudenten doorheen Europa in een digitale tijd, met de juiste digitale middelen en pedagogische methodes.

e-Ongeletterdheid tegengaan begint bij het verbeteren van de eigen ICT-kennis. Goede praktijken uitwisselen en innovatieve ICT-tools zullen senioren aanmoedigen ze ook in het dagelijks leven te gebruiken en de kennis erover te verspreiden.

Dit project kan alleen slagen met de hulp van veel vrijwilligers. Door hen te rekruteren, op te leiden, te activeren en motiveren, zal het project lang na het einde blijven doorleven.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Social inclusion through Meaningful ageing

Vrije Universiteit Brussel, Brussel

2020-1-BE02-KA204-074772

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Health and wellbeing

New innovative curricula/educational methods/development of training courses

Inclusion - equity

LANDEN

Coördinator: België (nl)

Andere partner(s): Nederland, Spanje, Italië, Duitsland

CONTACTGEGEVENS

Pleinlaan 2

1050 Brussel

02/ 629 21 08

www.vub.ac.be

Sarah Dury

PROJECT

De kwaliteit van de zorg en sociale inclusie van oudere volwassenen (met focus op ouderen met een migratie-achtergrond of moeilijke financiële situatie) moet met dit project verbeteren. De competenties van verschillende groepen zorgverleners en hun trainers willen we verbeteren om kwaliteitszorg te kunnen bieden met focus op sociale inclusie door betekenisvol verouderen. We leren competenties aan om de 'ouderen te zien': de mens achter de patiënt, zorg als meer dan fysieke en medische zorg, maar ook sociale en betekeniszorg, de positieve talenten en dromen van de ouderen.

Om deze doelen te bereiken ontwikkelt het project nieuwe leer- en opleidingsmaterialen voor zorgverleners, vrijwilligers en hun opleiders. We doen dit aan de hand van een Europees onderzoeksrapport over het optimaliseren van zorgvaardigheden en competenties, een educatief model, een trainingstoolkit, een trainingscursus over de toolkit, zes leeromgevingen die de trainingstoolkit testen en implementeren en tenslotte een internationale evaluatie van deze leeromgevingen.

Het doel is om een transnationale toolkit te ontwikkelen, ontwikkeld uit transnationale ideeën en ervaringen en getest in verschillende landen.

We houden vier transnationale meetings, een Europese pilot opleiding, zes nationale multiplier events en intensieve disseminatie. Alle outputs worden minimum vijf jaar vrij beschikbaar gesteld.

“ We verhogen het bewustzijn dat er breder gezorgd kan worden dan de klassieke medisch-fysieke zorg en dat we de zorg kunnen bepalen aan de hand van de dromen en talenten van de ouderen.

Het project resulteert in een evidence-based, ervaringsgebaseerd en uitgetest gebruiksvriendelijke toolkit. We verhogen het bewustzijn dat er breder gezorgd kan worden dan de klassieke medisch-fysieke zorg en dat we de zorg kunnen bepalen aan de hand van de dromen en talenten van de ouderen. Dit alles resulteert op lange termijn op een verhoging van de zorgkwaliteit en betere sociale inclusie.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woordenlijst

21st century skills: keeping employees on board

Blenders vzw, Turnhout

2020-1-BE02-KA204-074773

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills

LANDEN

Coördinator: België (nl)

Andere partner(s): Nederland, Slowakije, Oostenrijk, Verenigd Koninkrijk

CONTACTGEGEVENS

Campus Blairon 714

2300 Turnhout

014/ 71 11 10

www.blenders.be

Artemis Kubala

PROJECT

De maatschappij veroudert snel, het is nodig mensen langer professioneel actief te houden. De pensioenleeftijd gaat omhoog, maar ook de werkloosheid bij 55-64-jarigen stijgt. De toegang naar leeransen bij oudere werknemers is moeilijk, daarbij kan ook een verhoogde fysieke kwetsbaarheid een rol spelen. De werkbaarheid wordt lager in plaats van hoger, wat alarmerend is, gezien we allemaal verwacht worden langer te werken.

Naast een aantal uitdagingen, brengen werknemers van 55 en meer ook sterktes mee: nauwkeurigheid, communicatievaardigheden, kritisch denken, zelfstandigheid, zelfbewustzijn en verantwoordelijkheid. Maar een sterk gedigitaliseerde omgeving betekent ook dat ze vaak sociaal worden uitgesloten.

Rekening houdend met de uitdagingen en kansen van de oudere werknemers, de algemene digitalisering van de maatschappij en dat we langer moeten werken, zien we de 21e -eeuwse vaardigheden als een geschikt kader om de inzetbaarheid van ouderen te verhogen.

In dit project verdelen we de 21ste-eeuwse vaardigheden in drie laagdrempelige clusters om op de centrale vraag te antwoorden: hoe verbinden we de werkomgeving van de oudere werknemers in een leeromgeving? We willen deze vraag beantwoorden door in te spelen op digitale geletterdheid, werkplaatscultuur, innovatie en adaptatie.

“ We zien de 21e -eeuwse vaardigheden als een geschikt kader om de inzetbaarheid van ouderen te verhogen.

Door dit te doen willen we een dynamiek op de werkplaats in gang zetten: een verschuiving van visie dat de werkplaats ziet als de micro-maatschappij die ze ook is. Ten tweede willen we leeransen beter toegankelijk maken voor oudere werknemers en de werkgevers en werknemers de middelen geven om hen aan boord te houden.

We ontwikkelen intensieve cursussen in de vorm van webinars, organiseren introducties tot jobcrafting, workshops en discussiepanels. Alle resultaten zijn vrij beschikbaar in de inspiratietoolbox.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

TransitAction: Breaking barriers and supporting Young Adults with Autism Spectrum Disorder in their transition to Employment

European Platform for Rehabilitation, Brussel

2020-1-BE02-KA204-074782

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Disabilities - special needs

ICT - new technologies - digital competences

Cooperation between educational institutions and business

LANDEN

Coördinator: België (nl)

Andere partner(s): Italië, Slovenië, België (nl), Griekenland, Ierland

CONTACTGEGEVENS

Avenue des Arts 8

1210 Brussel

02/ 273 65 44

Roberto Zanon

PROJECT

Uit statistieken blijkt dat jongvolwassenen met stoornissen op het autismespectrum meer moeilijkheden ondervinden op zoek naar werk. Niet alleen vinden ze moeilijker werk, deze fase in hun leven zorgt ook voor meer risico op sterkere isolatie, verhoogde symptomen, depressie...

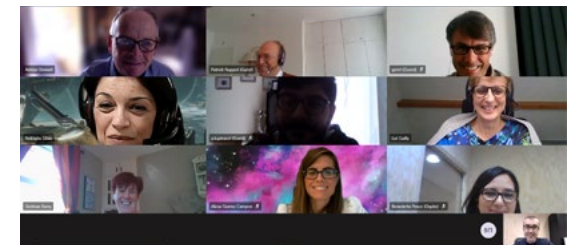
Tegelijk is deze transitie een moeilijke fase voor de transitiecoaches die vaak niet de juiste vaardigheden hebben, voor bedrijven – die vaak niet open staan voor inclusie van deze jongvolwassenen en voor de families en gemeenschappen van deze jongvolwassenen.

Onze doelstellingen zijn de volgende: meer effectieve vaardigheden en middelen voor de transitiecoaches, meer middelen voor de jongvolwassenen zelf en ze actief betrekken bij het proces, meer openheid bij bedrijven om deze jongeren werk te geven en de collega's beter voorbereiden om hen te integreren, betere voorbereiding voor de familie en gemeenschap van de jongvolwassenen om de overgang gemakkelijker te maken.

Om dit te bereiken doen we onderzoek naar goede praktijken en een nodenanalyse en bekijken we welke digitale tools er al bestaan. De resultaten verzamelen we in een online platform. Vervolgens maken we een trainingscursus voor transitiecoaches en wordt deze aan 17 personen bezorgd om feedback te voorzien. 4 pilots worden geïmplementeerd op nationaal niveau om de effectiviteit van de inhoud te testen. Na de feedback wordt een tweede cursus gecreëerd en opnieuw worden vier pilots geïmplementeerd. Tenslotte is er een feedbackanalyse en worden er-learning modules afgeleverd, beschikbaar in vijf talen.

“ Op lange termijn genereert het project onder andere betere werkinclusie voor jongvolwassenen met stoornissen op het autismespectrum

Op lange termijn genereert het project onder andere betere werkinclusie voor deze jongvolwassenen, sterkere financiële onafhankelijkheid, een verbeterde sociale rol en inclusie in de gemeenschap, verminderde economische en sociale kost voor steun aan deze jongeren en een betere levenskwaliteit.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Soical Integration Through Learning-Oriëntation

Huis van het leren West-Vlaanderen vzw, Brugge

2020-1-BE02-KA204-074805

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Early School Leaving / combating failure in education
Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment
Access for disadvantaged

LANDEN

Coördinator: België (nl)
Andere partner(s): Finland, Nederland

CONTACTGEGEVENS

Koning Leopold III-laan 4
8200 Brugge
050/ 40 70 61
www.leerwest.be
Kelly Lebon

“ Door goede praktijken te delen, implementeren en evalueren, wil het project de one stop learning shop op elke organisatie verdiepen en uitbreiden.

**HUIS VAN
HET LEREN**
WEST-VLAANDEREN

PROJECT

Een aantal volwassenen vindt het moeilijk zijn weg te vinden tussen de mogelijkheden op de arbeidsmarkt en in de volwasseneneducatie. Daarom is het doel van dit project om middelen te ontwikkelen voor werkplaatsleren in leer-oriëntatie, deelname aan formeel en non-formeel leren te verhogen, de ongelijkheid in deelname aan volwasseneneducatie te verminderen en het aantal succesvolle educatieve paden voor benadeelde groepen te verhogen, door hen te oriënteren naar volwasseneneducatie en de arbeidsmarkt uit te breiden.

Door studiebezoeken worden in dit partnerschap goede praktijken uitgewisseld. Elke partner heeft een eigen context, visie, expertise, ervaringen, methodes en middelen. Door goede praktijken te delen, implementeren en evalueren, wil het project de one stop learning shop op elke organisatie verdiepen en uitbreiden.

Het project wordt op verschillende manieren gedissemineerd: een studieverlag na elk studiebezoek, een website en nieuwsbrief per partnerorganisatie en een algemene website en nieuwsbrief. De verslagen geven de stakeholders de kans de informatie te gebruiken en verhogen de impact van het project.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Innovating Social Entrepreneurial Leadership Education

LABO vzw, Gent

2020-1-BE02-KA204-074812

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

New innovative curricula/educational methods/development of training courses

Civic engagement / responsible citizenship

Social entrepreneurship / social innovation

LANDEN

Coördinator: België (nl)

Andere partner(s): Spanje, Kroatië, Slowakije

CONTACTGEGEVENS

Rerum-Novarumplein 25

9000 Gent

0498/ 78 70 65

www.labovzw.be

Jeroen Robbe

PROJECT

Dit project werd ontworpen om nieuwe en innovatieve aanpak van volwasseneneducatie die sociaal ondernemend leiderschap promoot te ontwikkelen en dissemineren. Het wapent opleiders om meer effectieve vormen van actief burgerschap te ondersteunen, burgerlijke gemeenschapsmogelijkheden op te bouwen en zo te beantwoorden aan een aantal sociale en ecologische uitdagingen.

“ Het resultaat van dit project is het ‘upskillen’ van burgers, wat het mogelijk maakt effectieve initiatieven te beginnen, ontwikkelen en onderhouden.

Doorheen onze netwerken zien we een gebrek aan de nodige vaardigheden om actief burgerschap en sociaal ondernemerschap te motiveren, wat initiatieven vaak ondermijnt. Dit project zal dan ook nieuwe educatieve kansen voor burgers, gemeenschappen en netwerken creëren.

De vier organisaties in dit project brengen pedagogische expertise, ervaring rond gemeenschapseducatie en organisatie, gemeenschapsmobilisatie en vaardigheid in de professionele ontwikkeling van opleiders samen. Ze zijn geworteld in stevige netwerken, waardoor de gemeenschappelijke ervaringen leidt tot de ontwikkeling van nieuwe, wijdverspreide en kwalitatieve leermogelijkheden voor volwassenen.

Het draagt bij aan een verbeterde kwaliteit en eenvoudiger bereik van educatieve mogelijkheden. Onze doelstellingen bevatten de ontwikkeling van kaders; een innovatief curriculum en trainingsmethodes, een overzicht van goede praktijken en blended learning bronnen – allemaal gericht op het ondersteunen van programma's voor meer effectieve sociaal ondernemerschapstraining.

Het resultaat van dit project is het ‘upskillen’ van burgers, wat het mogelijk maakt effectieve initiatieven te beginnen, ontwikkelen en onderhouden. Het betere succes, de weerbaarheid en inclusie van deze groepen verhoogt de motivatie en inspiratie op een manier die verder burgerschap en engagement mogelijk maakt.

Op deze manier hopen we dat het project bijdraagt aan het heropleven van lokale, nationale en Europese burgerinitiatieven, zoals vrijwilligerswerk en actief burgerschap. Gemeenschappen worden beter gewapend om kwesties zoals klimaatverandering, racisme, sociale uitsluiting ed. aan te pakken.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Digital Health liteRacy Education for vulnerable groups-iHERE

Erasmushogeschool Brussel, Brussel

2020-1-BE02-KA204-074827

SP - Volwasseneneducatie

THEMA'S

Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills
Health and wellbeing
Civic engagement / responsible citizenship

LANDEN

Coördinator: België (nl)
Andere partner(s): Duitsland, Cyprus, Spanje, Italië, Griekenland

CONTACTGEGEVENS

Nijverheidskaai 170
1070 Brussel
02/ 523 37 37
www.ehb.be
Joris Vermeulen

PROJECT

Ons project wil inclusieve opleiding promoten door aan de hand van een innovatieve methode diversiteit aan te spreken en moeilijkheden voor lerenden met benadeelde achtergrond weg te weken. Daarnaast willen we de leerinhoud digitaliseren en ICT gebruiken als drijfveer om de kwaliteit en relevantie van zorgopleidingen voor kwetsbare groepen te verbeteren.

“ We willen toegang verlenen tot educatieve en digitale trainingstools voor diegenen die dit door educatieve, economische, culturele en sociale obstakels moeilijk kunnen.

We willen toegang verlenen tot educatieve en digitale trainingstools voor diegenen die dit door educatieve, economische, culturele en sociale obstakels moeilijk kunnen. We versterken volwassenopleiders met innovatieve trainingsmiddelen en bronnen. We ontwerpen en implementeren producten voor kwetsbare groepen, om de uitdagingen van Gezondheidszorg en Geletterdheid en de mogelijke barrières aan te pakken. We creëren een aantal toolboxes op maat en bewerkstelligen de nodige context voor een verschuiving in de manier waarop deze kwetsbare groepen aangesproken worden voor hun effectieve Gezondheidszorg en Geletterdheid. Tenslotte voorzien we ook de nodige context in de EU voor gezondheids promotie rond gezondheidzorg, welzijnsvaardigheden en EU-veiligheid.

Gezien de algemene lokale, regionale, nationale en Europese impact verwachten we dat eHealth-versterking van de kwetsbare groepen zal leiden tot een positieve verandering en hogere kwaliteit van leven en gezondheidsconditie en tot niet-discriminatie en inclusieve strategieën met goede gezondheidsfactoren en welzijn.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Index per thema

A

Access for disadvantaged 024

C

Civic engagement / responsible citizenship
011, 012, 017, 025, 026

Cooperation between educational
institutions and business 023

Creativity and culture 009, 013

D

Disabilities - special needs 023

E

Early School Leaving / combating failure in
education 014, 024

EU Citizenship, EU awareness and
Democracy 006, 014, 015, 016

H

Health and wellbeing 013, 021, 026

I

ICT - new technologies - digital
competences 004, 008, 009, 010, 016, 019,
020, 023

Inclusion - equity 005, 006, 021

Intercultural/intergenerational education
and (lifelong)learning 005, 011, 013, 015,
017, 020, 022

K

Key Competences (incl. mathematics and
literacy) - basic skills 004, 022, 026

L

Labour market issues incl. career guidance
/ youth unemployment 022, 024

M

Migrants' issues 014

N

New innovative curricula/educational
methods/development of training courses
006, 008, 009, 012, 016, 021, 025

O

Open and distance learning 008, 019

P

Pedagogy and didactics 004, 010, 012

Q

Quality Improvement Institutions and/or
methods (incl. school development) 005,
010

S

Social dialogue 017

Social entrepreneurship / social innovation
025

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Woordenlijst¹

De *cursieve woorden* in deze woordenlijst verwijzen naar andere termen die in deze woordenlijst zijn opgenomen.

Charter

Een charter is een kwaliteitsster die een ervaren organisatie ontvangt. Hiermee kan het op een vereenvoudigde manier gegarandeerd aan mobiliteiten/mobiliteitsprojecten doen.

Consortium

Een consortium bestaat uit verschillende organisaties die de krachten bundelen en onder één gemeenschappelijke aanvraag samen een projectdossier indienen. De organisatie die het geheel trekt (de consortium coördinator), neemt een leidende/coördinerende functie en verwerkt het merendeel van de administratie.

Domeinen

Voor Erasmus+ onderwijs bestaan er *vier domeinen*.

Voor individuele leermobiliteiten (*KA1-projecten*) kan enkel het type organisatie dat onderwijs aanbiedt binnen dat domein een project indienen.

Voor strategische partnerschappen (*KA2-projecten*) kan elk type organisatie een project indienen, zolang het impact heeft op het gekozen domein.

Aanvragen vertrekken steeds vanuit een organisatie, nooit vanuit individuen.

— Schoolonderwijs of School Education

Onder schoolonderwijs verstaan we:

- alle scholen voor basis- of secundair onderwijs (inclusief BuSo en BuBao), centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen, erkend, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse gemeenschap, en geregistreerd op www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod.
- de Europese Scholen gevestigd op het grondgebied van het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

— Beroepsonderwijs en -opleiding of Vocational Education and Training (VET)

Onder beroepsonderwijs en -opleiding verstaan we:

- alle organisaties van het initiële beroepsonderwijs en -opleiding, ook deeltijdse systemen. Met andere woorden: alle scholen voor secundair onderwijs TSO en BSO, centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (inclusief HBO5), duaal leren, tweedekansonderwijs (indien beroepsgericht) en centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen, erkend, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse gemeenschap, en geregistreerd op www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod.
- alle organisaties die beroepsgerichte vorming geven aan volwassenen.

¹ Uitgebreide woordenlijst: <https://www.epos-vlaanderen.be/nl/erasmus-woordenlijst>

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

— Hoger Onderwijs of Higher Education

Onder Hoger Onderwijs verstaan we elke Vlaamse hoger onderwijsinstelling (universiteiten en hogescholen). Alle Vlaamse universiteiten en hogescholen die aan Erasmus+ deelnemen zijn houder van het 'Europees Charter voor Hoger Onderwijs'. Dit *charter* garandeert dat de instelling voldoet aan alle kwaliteitsprincipes die het Erasmus+ programma vooropstelt.

Studenten kunnen in het buitenland gaan studeren en/of stage lopen. Personeel van instellingen voor hoger onderwijs kunnen naar een ander land in het kader van hun professionalisering en/of onderwijsopdracht. Dit kan zowel binnen Europa (de *programmalanden*) als buiten Europa (de *partnerlanden*).

— Volwasseneneducatie of Adult Education

Onder volwasseneneducatie verstaan we alle niet beroepsgerichte vorming/onderwijs aan volwassenen (+18 jaar) die geen les meer volgen in het initiële secundair of hoger onderwijs. Het kan gaan om onderwijs dat leidt tot een officieel diploma of certificaat (CVO, TKO, CBE, DKO...), maar ook om non-formele vorming zonder officiële certificaten of diploma's (zoals aangeboden in bibliotheken, musea, cultuurcentra, socio-culturele organisaties...).

Job shadowing

Een job shadowing is een observatieperiode in een buitenlandse organisatie, waar je een tijdje meedraait om bij te leren.

Kernactie 1 (KA1)

In een KA1-project doen personeelsleden (dit kan in alle *domeinen*) of lerenden (dit kan enkel in *beroepsonderwijs* en *-opleiding* en *hoger onderwijs*) een *mobilititeit* naar een ander *programmaland*. In bepaalde gevallen kan dit ook met een *partnerland*.

Het gaat over een individuele leermobilititeit, er wordt dus voornamelijk vanuit een Vlaamse organisatie uitgestuurd.

Wat houdt dit nu concreet in?

Met een KA1-project zoek je een antwoord op de (leer)noden van je eigen organisatie. Lerenden doen een buitenlandse studieperiode of stage en/of medewerkers volgen een cursus, nemen deel aan een conferentie (dit kan niet voor *beroepsonderwijs* en *-opleiding*), doen een *jobshadowing* of lesopdracht in een andere school of organisatie.

Kernactie 2 (KA2)

In een KA2-project werken drie tot tien scholen of organisaties uit verschillende *programmalanden* samen rond een onderwijsthema. In bepaalde gevallen kan dit ook met een *partnerland*. Dat thema vertrekt vanuit een bewuste beleidskeuze, met de bedoeling de kwaliteit van het onderwijs te versterken. De activiteiten kunnen zowel bedoeld zijn voor lerenden als voor medewerkers en externen betrokken bij de organisatie.

Wat houdt dit concreet in?

We noemen dit officieel 'strategische partnerschappen voor samenwerking of innovatie' omdat het effect moet hebben dat blijft bestaan na het project en moet bijdragen tot de ontwikkeling van de deelnemende organisaties. De projecten moeten relevant zijn: een *must-have* en geen *nice-to-have*!

De Europese Commissie stelt voor KA2 een aantal prioriteiten op waarbinnen je project moet passen om goedgekeurd te kunnen worden.

Elke school of organisatie die met een KA2-project een bijdrage levert tot een van de vier *domeinen*, kan een KA2-aanvraag indienen.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst

Kernactie 229

In een KA229-project werken twee tot zes scholen uit verschillende *programmalanden* samen. Enkel scholen uit het basis- en secundair onderwijs kunnen een KA229 projectaanvraag indienen.

Wat houdt dit concreet in?

Net als bij KA2 vertrekt het project vanuit een beleidskeuze en de bedoeling om de kwaliteit van het onderwijs te versterken. De activiteiten kunnen bedoeld zijn voor leerlingen en schoolpersoneel. Leerlingen kunnen elkaar over de grenzen heen ontmoeten tijdens een klasuitwisseling, personeel kan elkaar ontmoeten voor specifieke onderwijsactiviteiten.

Ook deze projecten moeten een blijvend effect hebben en bijdragen tot de ontwikkeling van de school. Het is een laagdrempelig type samenwerking met een vereenvoudigde budgetverdeling en administratie.

Mobiliteit

Een mobiliteit is de internationale activiteit die je doet in het kader van een internationaal project (dit kan een stage, cursus, workshop, projectmeeting, klasuitwisseling ... zijn).

Organiserende organisatie of coördinator

Een projectaanvraag wordt ingestuurd door de organiserende coördinator (uit het organiserend land). Deze vindt *partnerorganisaties* in andere landen, om er individuen naar uit te sturen (*mobiliteit*) of ermee samen te werken (partnerschap).

Partnerorganisatie

Een projectaanvraag wordt ingestuurd door de *organiserende coördinator* (uit het organiserend land). Deze vindt partners in andere landen, om er individuen naar uit te sturen (*mobiliteit*) of ermee samen te werken (partnerschap).

Programmaland

Er zijn 34 vaste Erasmus+ landen: de zogenaamde *programmalanden*. Dit zijn de 27 lidstaten van de Europese Unie en 7 niet-EU-landen (IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije, Servië, Republiek Noord-Macedonië en het Verenigd Koninkrijk). Deze 34 landen vormen de basis voor mobiliteitsprojecten. In een KA229-project kan alleen met *programmalanden* samengewerkt worden.

Onder specifieke voorwaarden kunnen er samenwerkingen of uitwisselingen gedaan worden met andere landen: de zogenaamde *partnerlanden*.

Partnerland

Onder specifieke voorwaarden kunnen er samenwerkingen of uitwisselingen gedaan worden met andere landen dan de vaste *programmalanden*: de zogenaamde *partnerlanden*.

Inhoud

KA104

KA204

Index

Woorden-
lijst